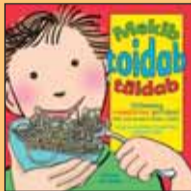

TOP 10

1
Tove Jansson,
Sami Malila
Väikese My mõtteteri

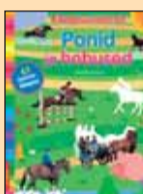
2
Charles Clark,
Maureen Clark
Mekib, toidab, täidab

3
Fiona Watt
Suur joonistamisraamat

4
Stewart Ross
Jääaeg

5
Lieve Boumans
Klepsuraamat. Poni ja hobused

6
Qu Lei Lei
Esimesed sammud Hiina kalligraafias

7
Riina Lamp
Väike kaardivabrik

8
Ralph Blum
Ruuniring

9
T-REX. Maadeavastaja käsiraamat

10
David Bullock
Suured vastasseisud. Vene kodusõda 1918-1922

EESTI LOODUSE PILDIMAPP V

Ilmunud on Eesti looduse pildimapi järjekordne, juba viies osa. Võime olla uhked oma võrratult mitmekesise looduse üle. Meil kasvab nii palju taimi, seeni ja loomi, et koostajad on ikka ja jälle pidanud pead murdma valiku ees, milline liik panna kaante vahele ja milline jätta järgmiseks korraks. Seekordne mapp on koostatud *varia* põhimõttel: siit leiab nii imetajaid, kalu, linde, putukaid, seeni, roht- ja puittaimi ning teisi elusolendeid, kes eelmistesse osadesse ei mahtunud, kuid kes on meie loodusele ometi iseloomulikud. Nõnda võib seda mappi käsitleda nii täiesti iseseisva üksusena, kus on näiteid erinevate klasside hulgest. Neile aga, kellel juba on pildimapi neli esimest osa, võiks see olla lisamaterjal. Siit saab taustavärvide abil leida erinevate klasside lehed ning lisada need eelmistesse mappidesse omasuguste juurde. Nii võib näiteks jäälinnu, põialpoisi ja sookure lisada pildimappi number kaks lindude juurde; metsnugise ja kopra aga esimesse pildimappi metsimetajate juurde.

Kuid miks mitte ise proovida pildimapi koostajana kätt? Samamoodi nagu meie oleme mappi teinud, võivad ka lapsed ise mappidesse oma lemmikuid lisada. Kellel on kätt, võib taimi või loomi joonistada, enne muidugi nende kohta täpsemalt järele uurides. Kelles peitub loodusfotograaf, võib parkides, metsades, heinamaadel matkata ning taimi, seeni, loomi pildistada. Liikidest, mis ei ole kaitse all, võib teha ka herbariumi. Seejärel oleks kasulik oma väljavali tute kohta ka teadmisi hankida ning piltide juurde üht-teist üles märkida. Meie looduskirjanduse valik on rikkalik. Loodusraamatute seast võib leida naljakaid lugusid, esseelaadseid mõlgutusi, populaarteaduslikus vormis kirjutisi, määrajaid ning ka otsest lastele kirjutatud teoseid. Fred Jüssi, Rein Kuresoo, Henrik Relve, Aleksei Turovski, Rein Saluri, Mati Kaal, Erast Parmasto, Kuulo Kalamees, Toomas Kukk, Viktor Masing – see loetelu siin on vaid väike osa looduse- ja kirjameestest, kellele huvitava jutu ja lobeda sule eest saame tänulikud olla. Nende seast leiab so-

bivaid raamatuid igas vanuses lastele, rääkimata paljudest tõlkeraamatutest. Seega vaadake ja lugege meie pildimappe ning tehke ise ka!

Viimasel pildimapis on mõned lehed tähistatud pealuuga: mapis on valik mürgiseid taimi ja seeni, mida on kasulik tunda. Kaante vahelt leiab loodusesõber ka toredate lauamängu, kus saab proovile panna kõiki-dest mappidest õpitut teadmisi, kuid

mida on niisamagi huvitav ja lõbus mängida.

Tänane suurepärane koostöö ja asjatundlike märkuste eest oma väsimatuid konsultante biolooge Ivi ja Üllar Rammulit ning teatud liikide eluviiside täpsustamise eest ka Tiit Tederit, Leili Järve ja Mati Kivistikku.

TIINA TOMINGAS,
koostaja

HÄÄLESTUS- JA TAGASISIDEKAARDID

2006. aastal Yorki Ülikoolis läbi viidud Euroopa Liidu laste heaolu uuringust selgus, et Eesti paistab Euroopa 25 riigi hulgas silma väikseima koolimeeldivuse ja õpilaste ülimadalada subjektiivse heaolutunde poolest. 2006. aasta PISA uuringu tulemustest tõestavad, et Eesti õpilastel on tublid ainealased teadmised. Tuginedes nimetatud rahvusvahelistele uuringutele, võib väita, et Eesti õpilastel on küll head teadmised, aga õppimine ei paku neile rõõmu ega huvi.

Oluline roll koolimeeldivuse ja õpihuvi seisukohalt on motivatsioonil. Motivatsiooni esilekutsumine on õpetamise planeerimise üks esimesi samme. Huvi õpitava vastu peab tarkama juba enne õppimise algust ning samuti õppimise kestel. Sama oluline kui motivatsioonilise esilekutsumine, on tagasiside andmine ning kiitus. Lähtuvalt nendest kasvatusteaduslikest probleemidest, tekkis artikli kirjutajal soov välja töötada häälestus- ja tagasisidekaardid, mis toetavad õppeprotsessi nii õpetaja kui ka õpilase seisukohast vaadatuna.

Idee häälestus- ja tagasisidekaartide loomiseks sain poolteist aastat tagasi IV kursusel, kui valmistasin didaktika õpingute raames ette proovitud. Minu idee leidis õppejõu ja kaasõpilaste seas heakskiidu ning nii sündiski pisikesest mõtttest uudne meetod, mis aitab lühikesel ajal jooksul jõuda kõikide õpilasteni.

Häälestus- ja tagasisidekaardid on kooskõlas 2010. aastal vastu võetud põhikooli riikliku õppekavaga, mis näeb õpilast õppeprotsessis aktiivse osalejana, kes võtab võimetekohaselt osa õppimise eesmärgistamisest, õpib iseseisvalt ja koos kaaslastega, õpib kaaslasti ja ennast hindama ning õppimist analüüsima ja juhtima. Samuti arendavad need kaardid õpilase eneseväljendusoskust ja -julgust ning analüüsi- ja põhjendusoskust. Õpilane tunneb end olulisena, sest ta saab avaldada, põhjendada ja kaitsta oma arvamust ning seeläbi areneb tema eneseteadlikkus. Kaarte kasutades õpib õpilane õppetegevust kavanda-

ma ja hindama ning tulemuse saavutamiseks vajalikke tegevusi valima ja rakendama ning võtab seeläbi õppimise eest vastutuse endale. Teadmiste omandamiseks ongi tähtis luua tingimused, kus õpilased saavad ise vastutada õppimise eest, on huvitatud tegevusest ja motiveeritud saavutama eesmärgi. Ka on rõhutatud, et kui pole õigust valida ega otsustada ja puudub kontroll oma tegevuse üle, kaob ka vastutus.

Koostatud häälestus- ja tagasisidekaardid jagunevad kolme rühma: 1) küsimustega kaardid (näiteks: *Mis sul tänases tunnis hästi õnnestus?*), lausealgustega kaardid (näiteks: *Endale sean eesmärgiks ...*) ja sõnadega kaardid (näiteks: *Sain teada ja minu jaoks ...*). Küsimustega kaardid toetavad erinevate küsimuste mõistmist ja oskust küsimustele vastata nii lühivastuste kui täislausetega, samuti arendavad õpilaste põhjendamisoskust. Lausealgustega kaardid toetavad mõtete väljendamist terviklausetena – lapse ülesanne on lausealgus sobivalt lõpetada. Sõnadega kaardid arendavad õpilase loominguoskust – õpilasel on ees vaid kaks sõna ning nendest lähtuvalt saab ta sõnastada tunni eesmärgi või oma suhtumise õpitavasse.

Häälestuskaardid jagab õpetaja õpilastele pärast tunni teemade teatamist ja enne või pärast tegevuste, eesmärkide selgitamist ning palub õpilastel kas vastata küsimusele, lõpetada lause või moodustada lause

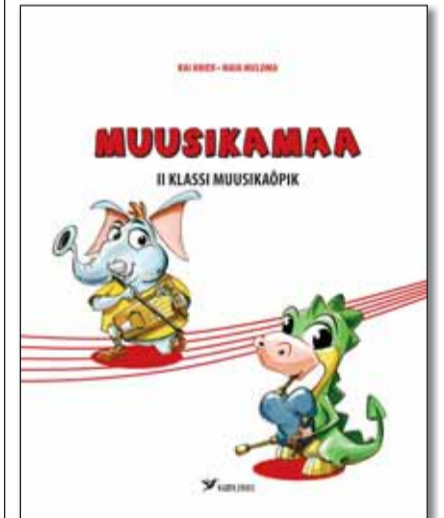
etteantud sõnadega, lähtudes õpilase enesetundest, tunnis käsitletavast teemast, tegevustest ja eesmärkidest. Tagasisidekaardid jagab õpetaja õpilastele tagasisidefaasis ning palub õpilastel kas vastata küsimusele, lõpetada lause või moodustada lause etteantud sõnadega, taas lähtudes õpilase enesetundest ja tunnis tehtud tööst. Seejärel teeb klass koos õpetajaga arvamustest kokkuvõtte, kus häälestusfaasis võiks tähelepanu pöörata erinevate eesmärkidele ja õpilaste ootustele ning tagasisidefaasis sellele, mida õpiti, kuidas õpiti ja miks on see vajalik. Kindlasti on kaartide kasutamiseks veel mitmeid võimalusi: näiteks võib lasta õpilastel neid õpetaja laualt ise valida, neist lauamäng moodustada, need klassi peita ja igal õpilasel üks kaart leida jne.

Kaarte illustreerivad Eesti loomade ja lindude ning taimede pildid, sest arvestatud on nii atraktiivsuse kui ka hariva eesmärgiga ning sellega, et häälestus- ja refleksioonikaarte oleks võimalik kasutada erinevates tundides. Illustratsioonid valides on tuginedud põhikooli riiklikule õppekavale, mis näeb ette, et õpilane peab muuhulgas lugu keskkonnast, bioloogilistest mitmekesisusest ja oma kodumaast. Arvan, et Eestimaa loodus ja sellele iseloomulik taimestik ja loomastik on osa meie kodumaast ja meid ümbritsevast keskkonnast. Minu jaoks on väga tähtis, et õpilane teaks ja tunneks oma kodumaad.

Häälestus- ja tagasisidefaasile kuulatav aeg on lühike, kaardid annavad õpetajale vahendi, mis aitab tal muuta need tunniosad õpilaskesksemaks. Õpetajal on võimalus kuulata kõikide õpilaste arvamusi ja mõtteid, jagada enda omi ning arendada õpilaste eelnevalt nimetatud oskusi. Samuti aitavad häälestus- ja tagasisidekaardid märgata murekohti ja edusamme ning seeläbi muuta õpetamine efektiivsemaks ja motiveeritumaks.

MARILIIS LAZAREV,
TLÜ Haapsalu Kolledži
klassiõpetaja eriala magistrant

MUUSIKAMAA II KLASSILE

Eelmisel aastal ilmunud I klassi muusikaõpik on saanud järje: Maia Muldma ja Kai Anier on koostanud II klassi õpiku (ja oodata on ka kolmandat). Uues õpikus tegutsevad laste vanad tuttavad, kunstnik Raivo Tihanovi loodud Mira, Pin, Tuut ja Sisi, kes avastavad Muusikamaa saladusi.

Seekord on läbivaks teemaks eesti rahvakultuur. Tutvustatakse rahvalikke, aga ka uueaegseid tähtpäevi, näiteks mihkli- ja mardipäeva, emade- ja isadepäeva. Teemasid seovad vanasõnad ja mõistatused.

Laulude valikus on põhiorhk eesti ja teiste Euroopa rahvaste rahvamuusikal, palju laule pärineb ka eesti nüüdiseliloojate. Eraldi tutvustatakse Priit Pajusaare ja Riine Pajusaare loomingut.

Oluline osa õpikust on pühendatud instrumendiõpetusele: lastele näidatakse kandle ja plaatpillide mänguvõtteid ja suur osa laule on vastavalt pillidel saadet kaasa mängida.

Õpiku materjali toetavad töövihik ja CD.

MALL PÕLDMÄE,
toimetaja

